Generalitat de Catalunya
Departament de la Vicepresidència
i d'Economia i Hisenda
Direcció General
de Contractació Pública

Guia de bones pràctiques per al foment de l'accés de les PIME a la contractació del sector públic de Catalunya

—maig 2019

Índex

I. Introducció

II. Com poden els òrgans de contractació fomentar la participació de les PIME

A. Fase prèvia
A.1. Programació
A.2. Planificació

B. Fase de preparació del contracte
B.1. Consultes preliminars de mercat
B.2. Pressupost base de licitació
B.3. Redacció dels plecs de clàusules administratives i tècniques
B.4. Definició de l'objecte
B.5. Divisió en lots
B.6. Capacitat i solvència
B.7. Sub-contractació
B.8. Terminis de presentació d'ofertes
B.9. Criteris de valoració de les ofertes

C. Fase de licitació i adjudicació del contracte
C.1. Publicitat en el perfil
C.2. Manteniment de la informació

D. Fase d'execució del contracte
D.1. Garanties
D.2. Sub-contractistes
D.3. Cobrament

E. Altres mesures

III. Mesures de la Direcció General de Contractació Pública

A. Informe anual d'adjudicataris PIME

B. Jornada anual d'informació i col·laboració en matèria de contractació pública adreçada a les PIME

C. Planificació agregada

I

Introducció

I. Introducció

A Catalunya, les PIME es configuren com el segment més ampli i que més ocupació genera. No obstant això, d'acord amb les dades que la Direcció General de Contractació Pública recull en els seus informes anuals sobre "Indicadors de les tipologies d'adjudicataris. Especial referència a les PIME", aquestes únicament accedeixen a una tercera part de la contractació pública de Catalunya i s'ha observat que la rigidesa dels procediments d'adjudicació ha actuat moltes vegades com a principal barrera per a l'accés de les PIME a les licitacions públiques.

Mitjançant les anomenades Directives de quarta generació (Directiva 24 i 23/UE/2016, de 26 de febrer de 2014), la Unió Europa va donar per conclòs el procés de revisió i modernització de les vigents normes sobre contractació pública, per tal d'incrementar l'eficiència de la despesa pública i facilitar, en particular, la participació de les PIME en la contractació pública.

Les mesures de foment de la contractació estratègica derivades de les Directives esmentades i que ara recull la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, pretenen afavorir la concurrència en els procediments d'adjudicació de contractes del sector públic i, en aquest sentit, incrementar l'eficiència en aquest àmbit d'actuació. D'aquesta manera, cal que aquestes mesures de foment, com ara la de participació de les PIME en la contractació pública, s'instaurin de forma simultània amb les destinades a la permeabilitat de la innovació. Fidel a aquest objectiu, el Preàmbul de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic (en endavant, LCSP) assenyala que:

«El sistema legal de contractació pública que s'estableix en la present Llei persegueix aclarir les normes vigents a fi d'assolir una major seguretat jurídica, tractant d'aconseguir que s'utilitzi la contractació pública com un instrument per implementar les polítiques tant europees com nacionals en matèria social, mediambiental, d'innovació i desenvolupament, de promoció de les PIME i de defensa de la competència. Totes aquestes qüestions constitueixen els objectius d'aquesta Llei, perseguint-se en tot moment l'eficiència en la despesa pública i el respecte als principis d'igualtat de tracte, no discriminació, transparència, proporcionalitat i integritat».

L'objectiu de potenciar l'accés de les PIME en els procediments de compra pública és una meta per la qual ja es disposa d'instruments normatius positius que permeten minimitzar les dificultats de la participació i l'adjudicació de contractes a les PIME, incrementant de manera significativa la seva participació directa en la gestió de la inversió en l'aprovisionament de béns i serveis per part del sector públic.

Per aquest motiu, s'ha d'actuar en totes les fases del procediment: preparació, selecció-adjudicació i execució. Alhora, caldrà tenir present que aquestes actuacions han de tenir cobertura jurídica, que no comportin una despesa addicional significativa per a l'òrgan de contractació ni per a les empreses i que no afectin a l'objectiu de selecció de l'oferta més avantatjosa en relació a la qualitat-preu. És per això que interessa trobar la manera de vehicular l'aplicació d'aquestes mesures.

El foment de la participació de les PIME en les contractacions públiques és, d'una banda, un mandat legal que deriva tant de les directives comunitàries com de la normativa interna en matèria de contractació pública i, d'altra banda, una eina en mans dels òrgans de contractació per poder realitzar compres públiques més eficients i innovadores.

Aquesta Guia pretén fomentar l'accés de les PIME a la contractació pública de les administracions de Catalunya i del seu sector públic, mitjançant l'enumeració i síntesis dels recursos que la normativa vigent posa a disposició, així com una sèrie de recomanacions i bones pràctiques adreçats als òrgans de contractació amb aquesta finalitat.

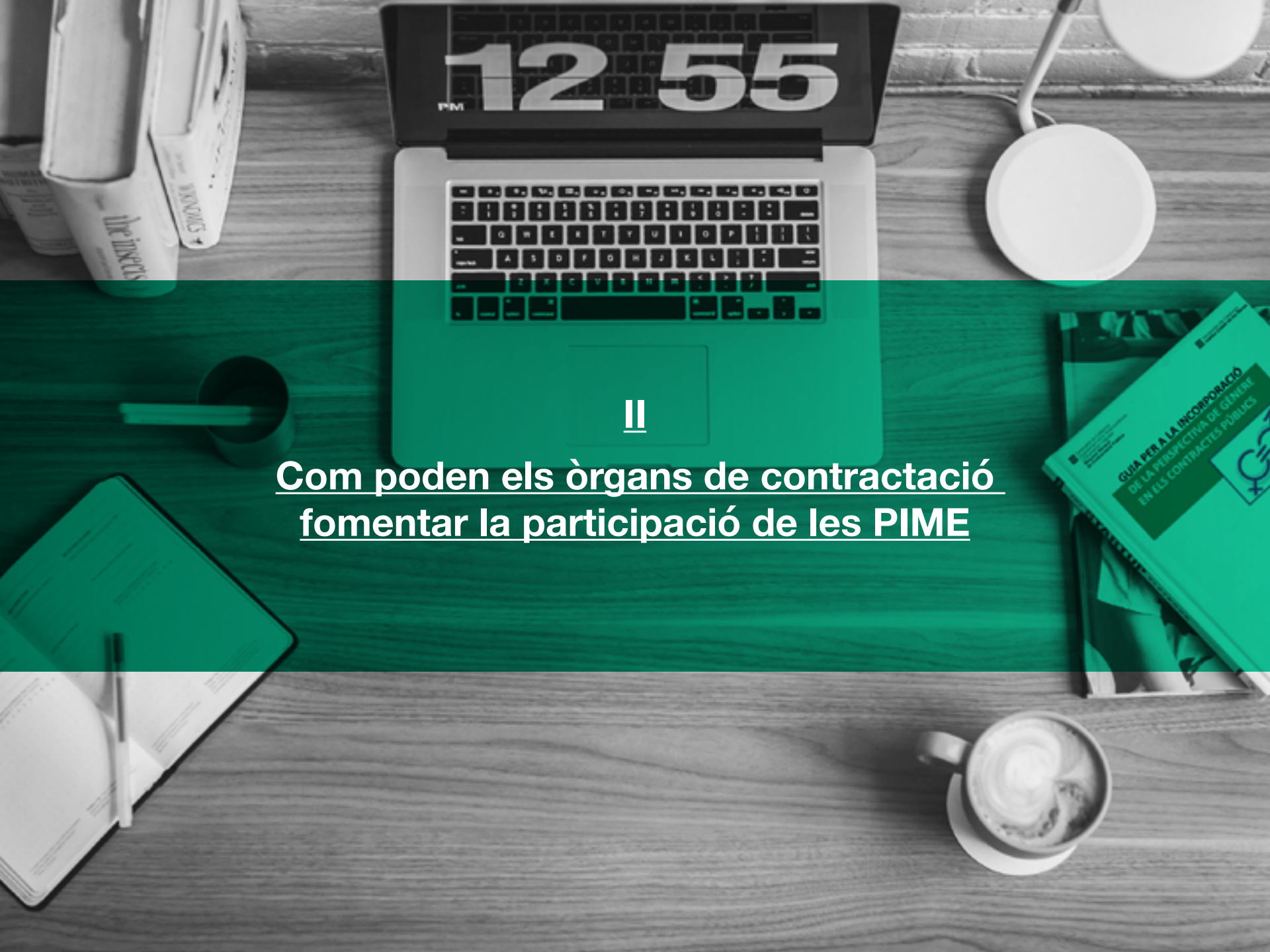

II

Com poden els òrgans de contractació fomentar la participació de les PIME

II. Com poden els òrgans de contractació fomentar la participació de les PIME

A. Fase prèvia
A.1. Programació
A.2. Planificació

Sense ànim d'exhaustivitat, s'enuncien les mesures que els òrgans de contractació poden tenir en compte en les diferents fases del procediment contractació, inclosa la fase d'execució, a efectes de fomentar l'accés de les PIME en les licitacions de contractes del sector públic de Catalunya:

Amb caràcter previ a l'inici pròpiament de l'expedient de contractació concret, és interessant tenir en compte aquelles mesures que s'adrecen a assolir una major publicitat i transparència de les licitacions públiques. Disposar amb suficient antelació de la informació actualitzada sobre l'activitat contractual futura del sector públic de Catalunya facilita a les PIME el poder organitzar i planificar les seves ofertes i avaluar el negoci real associat a l'oferta per part de dit sector públic. Des d'aquest punt de vista, destaquem entre les mesures i pràctiques recomanables a disposició dels òrgans de contractació per facilitar la participació de les PIME les següents:

A.1. Programació

Els òrgans de contractació han de programar, en la mesura del possible, tota l'activitat de contractació pública que preveuen desenvolupar, com a mínim, durant el següent exercici pressupostari o en períodes plurianuals.

A.2. Planificació

Aquesta programació, a la que s'ha fet referència a l'apartat anterior, s'ha de plasmar en un pla de contractació que s'ha de donar a conèixer anticipadament als futurs licitadors, mitjançant una publicació prèvia que cada òrgan de contractació ha de fer a l'inici de cada exercici pressupostari mitjançant el perfil del contractant de cada entitat i que ha d'estar allotjat a la Plataforma de serveis de la contractació pública (d'ara endavant PSCP).

Per tal de donar compliment a aquesta obligació legal de donar a conèixer el pla de contractació anual programada (art. 28.4 LCSP), cal comunicar i publicar la previsió del conjunt de contractació anual. Si bé la norma únicament ho exigeix respecte dels contractes subjectes a regulació harmonitzada, si el que es pretén és afavorir la participació de les PIME, es considera una bona pràctica que aquest pla inclogui tota la contractació prevista, amb independència del seu import, excloent, com a molt, els contractes menors.

—Vetllar perquè el Pla de contractació inclogui tota la contractació prevista—

Si bé les dades sobre futures licitacions facilitades són únicament una previsió i no comporten una obligació de licitar, ni en termes d'obligatorietat de licitar, ni quant a imports i /o terminis, aquesta mesura s'ha d'entendre important per a les PIME, ja que els hi facilita dades suficients per poder programar la seva activitat. Altrament, atesa la finalitat esmentada, es recomana que es faci difusió del pla de contractació mitjançant altres canals com la pàgina web de l'òrgan de contractació promotor, en el portal de transparència corresponent o mitjançant les xarxes socials a fi de facilitar el seu coneixement.

—Fer difusió del Pla de contractació mitjançant altres canals: pàgina web, portal de transparència, xarxes social—

B. Fase de preparació del contracte
- B.1. Consultes preliminars de mercat
- B.2. Pressupost base de licitació
- B.3. Redacció dels plecs de clàusules administratives i tècniques
- B.4. Definició de l'objecte
- B.5. Divisió en lots
- B.6. Capacitat i solvència
- B.7. Sub-contractació
- B.8. Terminis de presentació d'ofertes
- B.9. Criteris de valoració de les ofertes

Per tal de garantir el principi de concurrència i afavorir la competitivitat entre les empreses i, per tant, la participació de les PIME, els òrgans de contractació han de vetllar perquè la informació sobre una licitació que posen a l'abast dels futurs licitadors sigui clara, precisa i completa, des de la definició de l'objecte del contracte, dels criteris d'adjudicació i de les condicions d'execució.

Per tal d'obrir la contractació pública a les PIME, en el moment d'elaborar els plecs de clàusules administratives particulars i els plecs de prescripcions tècniques, els òrgans de contractació han de tenir en compte els aspectes i actuacions que s'exposen a continuació:

B.1 Consultes preliminars de mercat

La realització de consultes preliminars de mercat de manera transparent, mitjançant la publicació d'un anunci en el perfil del contractant, pot ser una eina adequada per obrir les licitacions a les PIME, ja que els hi permet posar en coneixement del sector públic la seves solucions innovadores per cobrir les necessitats plantejades.

B.2. Pressupost base de licitació

La LCSP estableix que els òrgans de contractació han de vetllar perquè el pressupost base de licitació sigui adequat als preus de mercat i obliga a desglossar el pressupost. Així mateix, en la contractació de serveis l'execució dels quals pugui precisar actuacions de reforç o d'urgència, cal valorar degudament aquestes circumstàncies en la determinació del preu.

B.3. Redacció dels plecs de clàusules administratives i tècniques

L'òrgan de contractació ha de vetllar perquè els plecs siguin entenedors i s'adaptin a la licitació concreta; s'ha d'evitar incloure de forma sistemàtica clàusules amb contingut innecessari o fins i tot contradictòries amb les especificacions del quadre de característiques.

Les clàusules que es refereixen a requeriments dels licitadors, a la documentació que aquests han de presentar, a la forma de fer-ho, i les relatives a les obligacions que assumeixen, han de ser clares i precises i s'han de redactar de manera que garanteixin la competència efectiva.

—Elaborar plecs entenedors i adaptats a la concreta licitació—

B.4. Definició de l'objecte

Per tal de fomentar la concurrència, cal que l'òrgan de contractació vetlli perquè de l'expedient de contractació i de la publicitat que es fa de la licitació, els possibles interessats puguin extreure la informació necessària i suficient per conèixer quin és l'objecte concret del contracte que es licita. A aquests efectes, resulta especialment rellevant que la informació que es fa constar sobre l'objecte del contracte a l'anunci de licitació del perfil del contractant pugui ser prou clara perquè els possibles licitadors puguin valorar si aquella licitació pot ser del seu interès.

Així mateix, s'entén com una bona pràctica per fomentar la participació de les PIME la d'eludir vincular diferents objectes contractuals mitjançant un únic procediment de licitació, sempre i quan no sigui imprescindible.

—Definició clara de l'objecte del contracte a l'anunci de licitació i no vincular diferents objectes a un únic procediment de licitació—

B.5. Divisió en lots

La lotització dels contractes és una mesura legal prevista a la nova LCSP per promoure la participació de les PIME en les licitacions públiques (art. 99.3 LCSP). Per tal de facilitar aquesta divisió en lots, es considera recomanable que:

—L'òrgan de contractació elabori criteris que orientin i fomentin la lotització efectiva dels contractes per part de les unitats proposants dels contractes. Aquests criteris poden tenir en compte, entre d'altres, la tipologia contractual o aspectes territorials, funcionals i/o econòmics. Cal insistir que la no lotització d'un contracte és excepcional i que l'òrgan de contractació l'ha de justificar a l'expedient, concretament a la memòria justificativa del contracte, a la que s'ha de donar publicitat mitjançant el perfil del contractant.

—Els plecs fixin un nombre màxim de lots als quals una mateixa empresa pot concorre o limitar el nombre de lots que es puguin adjudicar a un únic licitador. A aquests efectes, cal que l'òrgan de contractació tingui en compte les circumstàncies concretes del sector i del mercat per evitar, d'una banda, el risc que un lot resulti desert i, de l'altra banda, el risc de col·lusió.

—Es justifiqui a l'expedient el disseny dels lots, i que aquest disseny obeeixi al foment de la concurrència i a les característiques del mercat.

—Elaborar criteris per facilitar la lotització i limitar en els plecs el nombre de lots que es poden adjudicar al mateix licitador—

B.6. Capacitat i solvència

Requeriments de solvència: si bé els criteris de solvència estan definits a la LCSP, correspon als òrgans de contractació vetllar perquè els requeriments de solvència concrets que preveu cada plec siguin proporcionals a l'objecte, dimensions i complexitat tècnica del contracte, per tal de no impossibilitar la participació de les PIME en la licitació i afavorir el principi de lliure concurrència.

Quan s'estableixi com a mitjà d'acreditació de la solvència econòmica i financera el volum anual de negocis o el volum anual de negocis en l'àmbit al que es refereix el contracte, els òrgans de contractació han de tenir en compte que amb caràcter general la LCSP estableix que el mínim exigit no pot ser superior a una vegada i mitjà el valor estimat del contracte i, en conseqüència, valorar si per l'objecte, les dimensions i la complexitat del contracte, pot ser suficient per afavorir la participació de les PIME, exigir un volum inferior, és a dir, igual al del valor estimat del contracte.

Quan la durada del contracte sigui superior a un any, els requeriments de solvència econòmica i financera s'han de calcular tenint en compte el valor anual mig del contracte, no el valor estimat d'aquest.

Respecte de les empreses de nova creació, i a fi de no limitar la seva participació en les licitacions públiques, la LCSP incorpora certa flexibilització en els requeriments de solvència, que centra més en els recursos, que no en l'experiència. Aquesta mesura es preveu per als contractes d'obres amb un VEC inferior a 500.000 euros i per als contractes de subministraments i serveis no harmonitzats, si bé també es pot aplicar respecte dels contractes subjectes a regulació harmonitzada, si així ho preveuen expressament els plecs de clàusules. Les mesures esmentades en relació amb les empreses de nova creació també beneficien a les PIME de nova creació i es considera recomanable que s'incorporin expressament en el plec de clàusules administratives.

—Requeriments de solvència proporcionals i incloure en els plecs requeriments especials de solvència per a les PIME de nova creació—

Acreditació de la solvència i capacitat: entre les mesures de foment de la participació de les PIME en les licitacions públiques, la LCSP generalitza l'exigència del sistema de declaració responsable en tots els contractes, requerint l'acreditació dels requisits de personalitat, capacitat i solvència només a l'adjudicatari.

Els òrgans de contractació han de fer constar de manera expressa aquesta circumstància en el plec de clàusules administratives, per tal d'evitar la presentació pels licitadors de documentació innecessària.
Així mateix, a efectes de simplificació de la documentació a aportar pels licitadors, es considera una bona pràctica que els òrgans de contractació promoguin, a través dels plecs –mitjançant un link directe-, la inscripció de les PIME al Registre Electrònic d'Empreses Licitadores (RELI), on es troben les dades de personalitat jurídica, capacitat, representació i solvència referides a empreses que vulguin presentar-se a licitacions públiques.

Si bé l'òrgan de contractació no pot exigir aquesta inscripció en tots els procediments, és interessant que les empreses coneguin aquesta possibilitat per tal de facilitar la seva concurrència en els procediments d'adjudicació.

Cal insistir en la importància d'aquesta recomanació a efectes del foment de la participació de les PIME, ja que amb la vigent normativa en matèria de contractes públics, dita inscripció és obligatòria en el cas de licitacions pel procediment obert simplificat, que són aquelles en les que la concurrència de les PIME és més gran.

—Incloure en els plecs mesures de simplificació de la documentació sobre capacitat i solvència a presentar—

B.7. Sub-contractació

La LCSP inclou com a mesures de foment de la competència i d'accés de les PIME a les licitacions públiques una nova regulació de la sub-contractació que parteix de la supressió del percentatge màxim de subcontractació de l'import en l'adjudicació, així com noves mesures de control del pagament als sub-contractista.

Per facilitar l'accés de les PIME a la contractació pública, la LCSP suprimeix la limitació d'un percentatge màxim de subcontractació, prevista amb caràcter general a l'anterior normativa de contractació pública. No obstant això, la LCSP preveu que els plecs puguin definir determinades tasques com a crítiques i que aquestes no puguin ser objecte de subcontractació. En relació amb la definició d'aquestes tasques crítiques, i vist quin és l'objectiu de la nova regulació de la subcontractació, cal que l'òrgan de contractació vetlli perquè realment sigui necessària la seva determinació i justificar-ho així a la memòria.

—Limitar el recurs a la definició de tasques crítiques, per fomentar la subcontractació—

En les clàusules dels plecs que regulen la subcontractació, l'òrgan de contractació pot exigir, si s'escau, que si l'adjudicatari subcontracta ho faci amb PIME de caràcter social i/o innovador, ajustant-se, en qualsevol cas, a les disposicions legals que siguin d'aplicació.

—Incorporar clàusules de foment de la subcontractació a PIME de caràcter social o innovador—

B.8. Terminis de presentació d'ofertes

Els òrgans de contractació han de preveure terminis per a la presentació de les ofertes que no dificultin la participació de les PIME en els procediment de licitació, sens perjudici d'aquells terminis que requereixin les contractacions d'urgència.

En la mesura del possible, i aprofitant els avantatges que deriven de la planificació i programació de la contractació, cal valorar fins i tot l'ampliació dels terminis de presentació de les ofertes per tal de facilitar a les PIME la preparació d'aquestes. En aquest sentit, interessa establir terminis més enllà dels mínims legals fixats per la LCSP, sempre i quan sigui possible i la complexitat en la preparació de l'oferta ho aconselli.

Així mateix, per tal d'afavorir la concurrència i la participació de les PIME, es recomana els òrgans de contractació que no publiquin licitacions durant els períodes habituals de vacances i que evitin fer coincidir la finalització del termini de presentació de les ofertes amb aquests períodes.

—Ampliar termini de presentació d'ofertes
i reduir les licitacions en períodes de vacances—

Es considera també una bona pràctica per part dels òrgans contractació, el vetllar perquè la data i hora de finalització del termini de presentació de les ofertes no coincideixi en cap de setmana o dia festiu, i que s'estableixi en un horari en que quedi garantit l'òrgan de contractació pot atendre i resoldre els dubtes i les incidències que puguin tenir les empreses en el moment final de presentar l'oferta.

B.9. Criteris de valoració de les ofertes

Cal procurar minimitzar l'excessiva importància del preu en la selecció del contractista, establint criteris favorables a la qualitat de les ofertes. Per tal de donar pes a la qualitat de l'oferta, pot resultar útil que a través del repartiment de punts i l'aplicació de fórmules s'atorgui una major càrrega d'aquests als criteris i paràmetres qualitatius. Els òrgans de contractació han d'evitar mètodes de valoració de les ofertes que puntuen de manera diferent els criteris econòmics i els criteris tècnics, en favor de mètodes que igualen les actuacions i els passos de la valoració i posterior puntuació de l'oferta econòmica i de la proposta tècnica, i que asseguren que la millor oferta obtingui en cadascun dels dos criteris la màxima puntuació possible. Així mateix, es recomana evitar dissenyar criteris que siguin genèrics i procurar adaptar-los a cada contracte.

En aquest sentit, *l'Informe sobre l'anàlisi de fórmules de valoració i puntuació proporcionals per a les ofertes econòmiques i les propostes tècniques*, elaborat per la DGCP, proposa un nou model de puntuació de les propostes tècniques d'acord amb l'esquema següent:

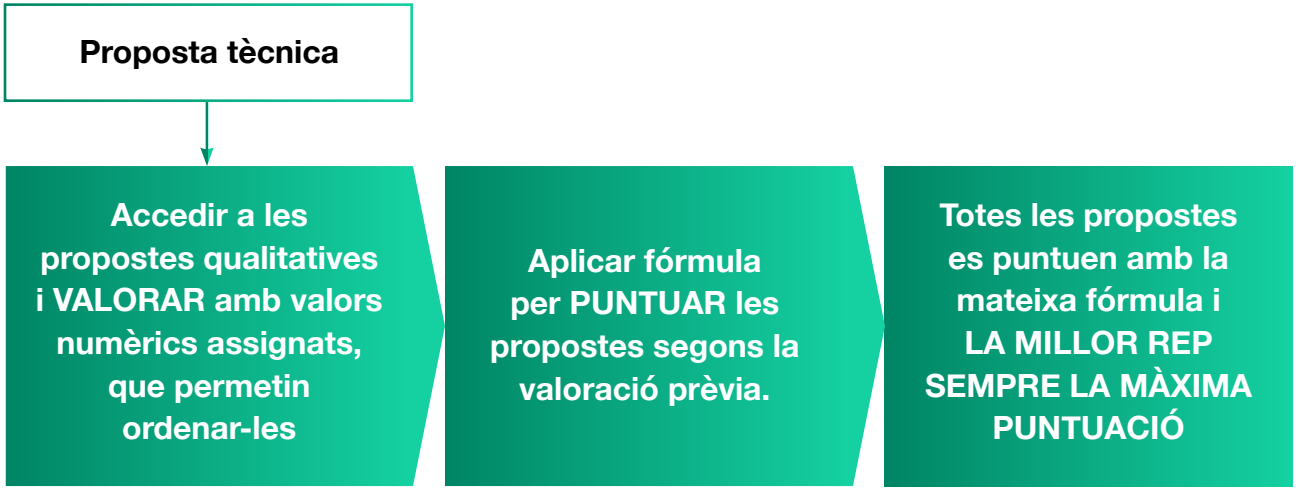

Per a més informació, accedir a:
https://contractacio.gencat.cat/ca/gestionar-contractacio/informes-recomanacions-directrius-acords/informes-juridics

Incorporar en els plecs, entre els criteris d'adjudicació, factors mediambientals, particularment els derivats de l'anàlisi del cicle de vida dels productes o serveis, també pot ser una mesura adequada per afavorir la participació de les PIME.

En casos justificats, promoure la incorporació en els expedients de contractació de clàusules de proximitat de les empreses licitadores o de les seves estructures de control i de gestió, sempre que es justifiqui adequadament a la memòria que aquesta mesura repercuteix en una millor prestació del servei.

C. Fase de licitació i adjudicació del contracte
C.1. Publicitat en el perfil
C.2. Manteniment de la informació

Per tal de facilitar l'accés a les PIME, en el moment de licitar i adjudicar el contracte, l'òrgan de contractació ha d'atendre els aspectes sobre publicitat següents:

C.1. Publicitat en el perfil

Els òrgans de contractació han de vetllar pel compliment dels nous requeriments de publicitat de les licitacions derivats de l'article 63 de la LCSP. Així mateix, el fet que tots els perfils del contractant del sector públic de Catalunya s'allotgin a la Plataforma de Serveis de Contractació Pública, facilita a les PIME l'accés a tota la informació sobre les licitacions públiques mitjançant un únic portal.

—La Plataforma de serveis a la contractació pública com a únic portal de tot el sector públic de Catalunya—

Igualment, els òrgans de contractació han de vetllar perquè tota la documentació relativa a l'expedient figuri publicada en el Perfil de contractant.

D'acord amb l'article 63 de la LCSP, el perfil de contractant podrà incloure qualsevol dada i document referent a l'activitat contractual dels òrgans de contractació. En qualsevol cas, haurà de contenir tant la informació de tipus general que pot utilitzar-se per relacionar-se amb l'òrgan de contractació com punts de contacte, números de telèfon i de fax, direcció postal i direcció electrònica, informacions, anuncis i documents generals, models de documents, així com la informació particular relativa als contractes que celebri.

Si bé la LCSP preveu la possibilitat de no publicar-se determinades dades relatives a la celebració de certs contractes –els de l'article 154.7 LCSP-, cal recordar que cada vegada que l'òrgan de contractació decideix excloure de publicitat alguna informació ha de justificar-ho a l'expedient.

L'obligatorietat de publicar en el perfil de contractant no impedeix la utilització d'altres mitjans de publicitat addicionals. Així, en determinats casos i per tal de fomentar la concurrència, pot ser una bona pràctica que l'òrgan de contractació doni a conèixer una licitació també mitjançant altres portals o fins i tot a través de les xarxes socials.

—A més del Perfil del contractant, donar publicitat de les licitacions per altres canals—

C.2. Manteniment de la informació

Com a mesura addicional a l'anterior, interessa remarcar la importància de mantenir actualitzades les dades d'acord amb el moment actual i les fases successives del procediment de licitació. De no ser així, queda desvirtuat el principi de transparència i publicitat que pretén potenciar-se a través de la mesura anteriorment descrita i es desvirtua la funcionalitat que per a les PIME, i per a tots els licitadors en general, té el fet de disposar una plataforma única amb tota la informació actualitzada sobre les licitacions del sector públic de Catalunya.

D. Fase d'execució del contracte
D.1. Garanties
D.2. Sub-contractistes
D.3. Cobrament

En fase d'execució dels contractes, els òrgans de contractació també han de vetllar per minimitzar les càrregues, sovint econòmiques, derivades de les relacions contractuals entre les PIME i el sector públic. A aquests efectes, cal tenir en compte les mesures següents:

D.1. Garanties

Per facilitar a les PIME la disponibilitat de recursos econòmics amb els quals fer front a les obligacions del contracte, cal tenir present que, respecte de les garanties, la LCSP admet les actuacions següents per part dels òrgans de contractació:

—El caràcter excepcional de l'exigència de garantia provisional.
—Amb caràcter general, que l'import de la garantia definitiva no excedeixi del 5% del preu final ofertat pel contracte, exclòs l'IVA.
—Eximir de la seva constitució sempre que legalment sigui possible.
—Estendre el sistema de garanties definitives per mitjà de la retenció del preu.
—Reduir el termini per a la cancel·lació de les garanties definitives.
—Establir terminis de garantia curts en funció del tipus de contracte per poder restituir-les amb més celeritat.

Totes aquestes mesures s'han de valorar per l'òrgan de contractació en el moment de dissenyar el plec de clàusules administratives, pensant en fomentar l'accés de les PIME a aquella licitació.

Així mateix, es recomana que els òrgans de contractació implementin un sistema de gestió de retorn de les garanties, més o menys automatitzat, pel qual a través d'alertes s'agilitzi la seva restitució.

—Pensar en clau de PIME a l'hora de establir la garantia definitiva—

D.2. Subcontractistes

Respecte del pagament als subcontractistes, la LCSP preveu diverses mesures en benefici de les PIME que actuen com a subcontractistes en les licitacions públiques:

a) Obligació de facilitar informació sobre els subministradors i subcontractistes

L'anunci de licitació, els plecs o el contracte han de recollir les obligacions que s'imposen al contractista adjudicatari de remetre a l'Administració o a l'entitat contractant la informació que aquesta sol·liciti en relació amb la relació de subcontractistes o subministradors que participen en l'execució del contracte, així com la d'aportar els justificants dels pagaments a dits subministradors o subcontractistes.

La LCSP preveu que aquestes obligacions es puguin considerar condicions especials d'execució, l'incompliment de les quals permet la imposició de penalitats concretes d'acord amb el que s'estableixi en el plec de clàusules.

Els plecs de clàusules administratives també poden preveure la possibilitat d'exigir al contractista l'acreditació d'un compromís de pagament. En aquest sentit, es pot incorporar al plec de clàusules administratives particulars la clàusula següent:

"El contractista ha d'acreditar el compromís amb el subcontractista de pagament en un termini, que no pot ser superior al termini efectiu de pagament per part de l'Administració.»

b) Actuacions administratives de comprovació i d'imposició de penalitats pels impagaments als subcontractistes:

En la fase d'execució del contracte, el responsable del seguiment d'aquest ha de vetllar perquè aquests mecanismes de control del pagament als subcontractistes s'apliquin efectivament. Així, en cas de queixa formal per part de l'empresa subcontractista sobre la demora en el cobrament de les prestacions realitzades, l'òrgan de contractació haurà de comprovar la demora o l'impagament, podent requerir al contractista principal l'acreditació dels pagaments a termini que estiguin en curs.

Atès que la LCSP només preveu amb caràcter obligatori per a l'Administració la realització d'aquestes activitats de comprovació dels pagaments respecte dels contractes d'obres i serveis de valor estimat superior a 5 milions d'euros i en els que l'import de la subcontractació sigui igual o superior al 30% del preu del contracte, es considera una bona pràctica estendre a tots els contractes aquestes actuacions de comprovació, mitjançant la inclusió en el plec de clàusules administratives de la corresponent previsió.

—Preveure en tots els contractes les actuacions de comprovació del pagament a subcontractistes—

c) Possibilitat d'establir en els plecs que l'entitat contractant realitzi pagaments directes als subcontractistes.

En determinats contractes, l'òrgan de contractació pot valorar la possibilitat d'incloure als plecs la realització de pagaments directes als subcontractistes que, si escau, s'entendran realitzats per compte del contractista principal. A aquest efectes, els plecs poden incorporar una clàusula en els termes següents:

*"**Pagament del preu a les empreses subcontractades.***
Quan una empresa sub-contractista al·legui morositat de l'empresa contractista en el pagament del preu que li correspongui per la prestació realitzada, segons les obligacions de pagament del preu establertes a la Llei 3/2004, de 29 de desembre, de lluita contra la morositat en les operacions comercials, l'òrgan de contractació pot acordar el pagament directe a l'empresa sub-contractista.
Davant del requeriment d'una empresa sub-contractista, l'òrgan de contractació donarà audiència a l'empresa contractista perquè en el termini màxim de deu dies al·legui el que cregui convenient. Si no justifica l'impagament del preu, l'òrgan de contractació podrà acordar i tramitar el pagament directe a l'empresa sub-contractista amb detracció del preu al contractista principal i amb efecte deslliurador."

D.3. Cobrament

Cal que l'entitat contractant vetlli per agilitzar els tràmits de pagament a l'empresa contractista i, d'aquesta manera, garantir el pagament a termini de les factures derivades dels contractes, complint amb els terminis màxims de cobrament fixats legalment.

E. Altres mesures

1. Impulsar la participació de les PIME en la formalització de contractes menors és una altra mesura a tenir en compte, vetllant especialment pel compliment dels principis de transparència i d'igualtat de tracte.

2. Preveure en els plecs de clàusules administratives particulars, amb la corresponent justificació, la subcontractació amb PIME de determinades prestacions. En aquest sentit, es pot incorporar una clàusula en els termes següents:

"En cas de subcontractació, l'empresa o empreses adjudicatàries han de subcontractar la prestació accessòria "x" amb petites i mitjanes empreses."

III

Mesures de la Direcció General de Contractació Pública

III. Mesures de la Direcció General de Contractació Pública

A. Informe anual d'adjudicataris PIME

La Sub-direcció General de Regulació i Supervisió de la Contractació Pública emet un informe anual sobre el seguiment de l'aplicació de les mesures i criteris previstos a l'Acord de Govern de 16 d'abril de 2013 de mesures per facilitar l'accés de les petites i mitjanes empreses a la contractació pública. Entre les mesures previstes, aquest informe recull l'articulació dels indicadors de seguiment de la contractació pública que facilitin el coneixement de la participació efectiva de les PIME i que permet determinar el volum anual de contractació de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i dels ens del seu sector públic amb les PIME, i què representa respecte del conjunt d'adjudicataris.

B. Jornada anual d'informació i col·laboració en matèria de contractació pública adreçada a les PIME

Anualment la DGCP celebra una jornada amb les PIME, per tal d'analitzar la participació d'aquestes en la contractació pública de l'Administració de Catalunya i el seu sector públic.

C. Planificació agregada

En relació amb la mesura prevista a l'apartat A.2, respecte de l'obligació derivada de l'article 28.4 de la LCSP de donar publicitat al pla anual de contractació, la DCGP, a més, posa a disposició de les empreses de manera agregada i per objectes contractuals els plans de contractació de totes els òrgans de contractació de l'Administració de la Generalitat i del seu sector públic.

A tals efectes, els òrgans de contractació de l'Administració de la Generalitat i del seu sector públic fan arribar el seu pla de contractació a la DGCP, per tal que aquesta recopili totes les dades i les publiqui de manera agregada i per temàtica a la seva pàgina web, amb l'objectiu d'afavorir una major transparència i concurrència en la contractació pública.

Generalitat de Catalunya
Departament de la Vicepresidència
i d'Economia i Hisenda
Direcció General
de Contractació Pública